

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, सामाजिक शिक्षा उपसमूहको अधिकृत सातौं तहको पदको
खुल्ला तथा अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III) : Technical Subject

खण्ड: क - ३० अंक

१. सामाजिक अध्ययन (Social Studies) को परिचय :

१०%

- १.१ परिचय, आवश्यकता, महत्व र क्षेत्र
- १.२ लक्ष्य र उद्देश्य
- १.३ सामाजिक अध्ययनको अन्य विषयसँगको सम्बन्ध
- १.४ सामाजिक अध्ययन र सामाजिक विज्ञानविच भिन्नता
- १.५ नेपालमा सामाजिक अध्ययनको विकास र वर्तमान स्थिति

२. सामाजिक अध्ययन पाठ्यक्रमका आधारहरू

१०%

- २.१ सामाजिक विज्ञानहरू
- २.२ सामाजिक चाहना
- २.३ बाल मनोविज्ञान

३. सामाजिक अध्ययनमा विषयवस्तुको सङ्गठन :

१०%

- ३.१ मुख्य विषयको रूपमा (As a core subject)
- ३.२ एक छुट्टै विषयको रूपमा (As a separate subject)
- ३.३ एकीकृत विषयको रूपमा (As an integrated subject)

खण्ड: ख - ३० अंक

४. सामाजिक अध्ययनका सीपहरु, तिनको महत्व र ती सिपहरु विकास गर्ने तरिकाहरू

१०%

४.१ वाचन सीपहरु (Reading Skills)

- ४.१.१ बोध सिप
- ४.१.२ सारांश बनाउने सिप
- ४.१.३ प्रश्न गर्ने सिप
- ४.१.४ भविष्यवाणी गर्ने सिप

४.२ बौद्धिक सीपहरु (Intellectual skills)

- ४.२.१ समालोचनात्मक सोचाइ सिप
- ४.२.१ विश्लेषण सिप
- ४.२.१ अनुसन्धान गर्ने सिप
- ४.२.१ मूल्यांकन गर्ने सिप
- ४.२.१ समस्या समाधान गर्ने सिप
- ४.२.१ निर्णय गर्ने सिप
- ४.२.१ नक्सा अध्ययन सिप

४.३ सामाजिक सीपहरु (Social skills)

- ४.३.१ प्रभावकारी सञ्चार सिप
- ४.३.२ द्वन्द्व व्यवस्थापन सिप
- ४.३.३ सक्रिय सुनाइ सिप
- ४.३.४ समानुभूति सिप
- ४.३.४ सम्बन्ध विकास गर्ने सिप

४.४ एकाइसौं शताब्दीका सिपहरु र सामाजिक अध्ययन

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, सामाजिक शिक्षा उपसमूहको अधिकृत सातौं तहको पदको
खुल्ला तथा अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

५. सामाजिक अध्ययनको शैक्षणिक रणनीतिहरू (Teaching Strategies of Social Studies)

90%

- ५.१ शैक्षणिक योजनाहरू (Instructional plans) - किसिम, महत्व र प्रयोग
- ५.२ शिक्षण विधिहरू (Teaching methods) - किसिम, महत्व र प्रयोग
- ५.३ शिक्षण प्रविधिहरू (Teaching techniques) - किसिम, महत्व र प्रयोग
- ५.४ शिक्षण सामग्रीहरू (Teaching materials) - किसिम, महत्व र प्रयोग
- ५.५ कक्षाकोठा व्यवस्थापन : आवश्यकता र तरिका

६. सामाजिक अध्ययनमा मूल्याङ्कन (Evaluation of Social Studies) :

90%

- ६.१ सिकाइको मूल्यांकन र सिकाइका लागि मूल्यांकन
- ६.२ परीक्षा र मूल्यांकनका साधनहरू र सीप परीक्षणका उपायहरू
- ६.३ अभिलेखन तथा अभिलेखको प्रयोग, महत्व र उपयोगिता
- ६.४ नैतिक आचरण र सामाजिक विकासमा लेखाजोखा र मूल्यांकनको महत्व

खण्ड: ग - २० अंक

७. सामाजिक अध्ययन र समुदायबीच अन्तरसम्बन्ध (Inter-relationship between Social Studies and community)

90%

- ७.१ ज्ञानको भण्डार एवम् प्रयोगशालाका रूपमा समुदाय
- ७.२ समुदाय र सामाजिक अध्ययनविचको अन्तरसम्बन्ध
- ७.३ शैक्षिक भ्रमण एवम् स्रोत व्यक्ति

८. सामाजिक अध्ययन शिक्षणमा समसामयिक घटनाहरूको अध्ययन

90%

- ८.१ समसामयिक घटनाहरू र सामाजिक अध्ययन शिक्षणविचको सम्बन्ध
- ८.२ सामाजिक अध्ययन शिक्षणमा समसामयिक घटनाहरूको प्रयोग
- ८.३ समसामयिक घटनाहरू शिक्षणको महत्व
- ८.४ समसामयिक घटनाहरू अध्यापन गराउने सिकाइ क्रियाकलापहरू
- ८.५ समसामयिक घटनाहरू शिक्षणका लागि उपयोगी शैक्षणिक सामग्री तथा सिकाइ सामग्रीहरू

खण्ड: घ - २० अंक

९. आधारभूत र माध्यमिक तहको सामाजिक अध्ययनको पाठ्यक्रम विश्लेषण (कक्षा १ देखि १२ सम्म)

90%

९.१ पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र शिक्षा निर्देशिका

- ९.१.१ पाठ्यक्रमको उद्देश्य, क्षेत्र र कमको विश्लेषण
- ९.१.२ पाठ्यपुस्तकको भौतिक एवम् प्राज्ञिक पक्षको विश्लेषण
- ९.१.३ शिक्षक निर्देशिकाको उपयोगिता

९.२ सामाजिक अध्ययनको पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र पाठ्यसामग्रीहरू निर्माण, विकास र वितरण प्रक्रिया

- ९.२.१ पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको सामान्य परिचय र कार्य
- ९.२.२ पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक विकास तथा परिमार्जन प्रक्रिया
- ९.२.३ पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र पाठ्यसामग्रीहरू वितरण प्रक्रिया

९.३ पाठ्यक्रम कार्यान्वयन: समस्या र समाधानका उपाय

- ९.३.१ विषय र पाठभार
- ९.३.२ शिक्षक पेसागत विकास : नीतिगत, कानुनी तथा कार्यक्रमगत व्यवस्था र अभ्यास
- ९.३.३ शिक्षण सिकाइ, मूल्यांकन, अभिलेखन र प्रतिवेदन

१०. नेपालमा विद्यालयस्तरीय सामाजिक अध्ययनको पाठ्यक्रमसम्बन्धी अध्ययन-अनुसन्धानबारे सामान्य जानकारी

90%

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, सामाजिक शिक्षा उपसमूहको अधिकृत सातौं तहको पदको
खुल्ला तथा अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र लिइने
सामूहिक परीक्षण (Group Test) का लागि

सामूहिक छलफल (Group Discussion)

यस प्रयोजनको लागि गरिने परीक्षण १० पूर्णाङ्क र ३० मिनेट अवधिको हुनेछ जुन नेताविहिन सामूहिक छलफल (Leaderless Group Discussion) को रूपमा अवलम्बन गरिने छ। दिइएको प्रश्न वा Topic का विषयमा पालैपालोसँग निर्दिष्ट समयभित्र समूहबीच छलफल गर्दै प्रत्येक उम्मेदवारले व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation) गर्नु पर्नेछ। यस परीक्षणमा मूल्याङ्कनको लागि देहाय अनुसारको ३ जना भन्दा बढीको समिति रहनेछ।

आयोगको अध्यक्ष वा अध्यक्षले तोकेको सदस्य	- अध्यक्ष
आयोगका सदस्य	- सदस्य
दक्ष/विज्ञ (१ जना)	- सदस्य

सामूहिक छलफलमा दिइने नमुना प्रश्न वा Topic

उदाहरणको लागि - उजां संकट, गरीबी निवारण, स्वास्थ्य बीमा, खाद्य सुरक्षा, प्रतिभा पलायन जस्ता Topics मध्ये कुनै एक Topic मात्र दिइनेछ।